

มาเตโอ ฟาลกอน (*Mateo Falcone*) :
พ่อผู้ยอมฆ่าลูกเพื่อกู้ศักดิ์ศรีแห่งวงศ์ตระกูล
Mateo Falcone : The Father
who Sacrificed his Son for Family Honour

จุฑารัตน์ เบญจฤทธิ์*
Judharat Bencharit

บทคัดย่อ

มาเตโอ ฟาลกอน (*Mateo Falcone*) เป็นผลงานเรื่องสั้นของ พรอสเปร์ เมรีเม (Prosper Mérimée) นักเขียนชาวฝรั่งเศสคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นเรื่องสั้นที่โดดเด่นด้วยรูปแบบคลาสสิกและโครงสร้างของเรื่องเล่า ในการวิเคราะห์จะเห็นว่าเมรีเมใช้พันธสัญญาซึ่งเป็นข้อตกลงและความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเป็นเหตุการณ์หลักในการดำเนินเรื่อง ความขัดแย้งแห่งพันธสัญญานี้ได้นำไปสู่โศกนาฏกรรมในตอนจบของเรื่อง เมรีเมแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประพันธ์เรื่องสั้น โดยใช้มิติแห่งสถานที่สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคมเมืองและสังคมชนบทของคอร์ซิกา

Abstract

Mateo Falcone, written by Prosper Mérimée, a French author of the 19th century, is considered as one of the French short story masterpieces, thanks to its traditional form and narrative structure. In our analysis, Mérimée used narrative structure of contracts composing negotiations and relations between characters. The dilemma of conflicts consequently provoked a tragic end to the situation. Mérimée showed his writing skill by using a place dimension to reflect conflicts of social values and cultures between urban and rural societies in Corsica.

ในวงวรรณกรรมฝรั่งเศสของประเทศไทย มีน้อยคนนักที่จะรู้จัก พรอสเปร์ เมรีเม (Prosper Mérimée) (๑๘๐๓-๑๘๗๐) นักเขียนชาวฝรั่งเศสคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ในฐานะที่เขาเป็นหนึ่งในบรรดานักเขียนเรื่องสั้นคนสำคัญของฝรั่งเศส แต่หากกล่าวถึง กียู เดอ โมปัสซองต์แล้ว (Guy de Maupassant) (๑๘๕๐-๑๘๙๓) ทุกคนมักจะบอกว่ารู้จักเป็นอย่างดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักวรรณคดีวิจารณ์คริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ มักใช้งานของโมปัสซองต์เป็นกรณีศึกษา และในขณะเดียวกัน ผลงานเรื่องสั้นของโมปัสซองต์มักจะปรากฏอยู่ในบทเรียนภาษาฝรั่งเศสสำหรับชาวต่างชาติ จึงทำให้ผลงานของโมปัสซองต์มีโอกาสดูแพร่หลายตาผู้อ่านมากกว่าของเมรีเม กระนั้นก็ดี ในขณะที่งานของโมปัสซองต์ได้รับการนำมาใช้เป็นบทเรียนของชาวต่างชาติ ผลงานของเมรีเม ก็ถูกนำมาใช้เป็นบทเรียนของชาวฝรั่งเศสเช่นกัน โดยเฉพาะเรื่อง *มาเตโอ ฟาลคอน (Mateo Falcone)* ซึ่งนักเรียนฝรั่งเศสรู้จักกันดี และเป็นผลงานที่ได้รับการยกย่องให้เป็นเรื่องสั้นคลาสสิกเรื่องหนึ่งของฝรั่งเศสปัจจุบัน

๑. เรื่องย่อ

มาเตโอ ฟาลคอน เป็นเรื่องสั้นเรื่องแรกของเมรีเมซึ่งเขียนในปี ค.ศ. ๑๘๒๙ ก่อนที่จะได้รับการตีพิมพ์ในชุดรวมเรื่องสั้น *Mosaïque* เมื่อ ค.ศ. ๑๘๒๙ เนื้อเรื่องกล่าวถึงครอบครัวชนบทของเกาะคอร์ซิกา ซึ่งมีหัวหน้าครอบครัวชื่อ มาเตโอ ฟาลคอน เขาเป็นคนฐานะดีและเป็นหัวหน้าถือของคนทั้งหมู่บ้าน มาเตโอ มีบุตรสาว ๓ คน และบุตรชายคนเล็ก ๑ คน บุตรสาวทั้งสามแต่งงานและแยกครอบครัวไปหมดแล้ว ในครอบครัวจึงเหลือเพียงภรรยาและบุตรชายอายุ ๑๐ ปี

ชื่อ ฟอ์ตูนาโต (Fortunato) ชื่อที่บิดาตั้งให้มันมีความหมายอย่างยิ่ง ฟอ์ตูนาโต เป็น "ความหวังแห่งวงศ์ตระกูล"^๑ เพราะเขาเป็นทายาทแต่เพียงผู้เดียวของตระกูลฟาลกอน วันหนึ่ง มาเตโอและภรรยาออกไปข้างนอกเพื่อดูแลฝูงแกะที่เขาทิ้งให้กินหญ้าอยู่ในป่าละเมาะ ฟอ์ตูนาโตจึงอยู่แต่ลำพัง ขณะที่เขากำลังนอนฝันดีอย่างสบายใจอยู่นอกบ้านนั้น มีโจรชื่อ จิอานเน็ตโต (Gianetto) ได้รับบาดเจ็บถูกยิงที่ขามาขอความช่วยเหลือให้ช่วยหาที่หลบซ่อนเพื่อหนีตำรวจ ในตอนแรก ฟอ์ตูนาโตปฏิเสธ แต่ในที่สุดเมื่อจิอานเน็ตโตยื่นข้อเสนอจะให้เงินจำนวน ๕ ฟรังก์ ซึ่งเขาเก็บไว้ซื้อกระสุนปืนเพื่อแลกกับที่ซ่อน ฟอ์ตูนาโตจึงยอมตกลงโดยให้จิอานเน็ตโตซ่อนอยู่ที่กองฟางหน้าบ้าน ในเวลาต่อมา นายตำรวจกองบา (Gamba) พร้อมด้วยลูกน้องอีก ๖ คน ได้ตามรอยเลือดโจรที่หนีการจับกุมจนกระทั่งมาถึงบ้านของมาเตโอ เมื่อกองบาพบกับฟอ์ตูนาโตจึงเจรจาให้เด็กน้อยบอกที่ซ่อนของโจร แต่ฟอ์ตูนาโตปฏิเสธว่าไม่เห็นโจร กองบาได้พุดจหาว่านั่นล่อมโดยอ้างความเป็นญาติต่างๆ และขู่ว่าถ้าฟอ์ตูนาโตไม่บอกที่ซ่อนโจรจะถูกจับเข้าคุก ต่อมากองบาต่อรองโดยเสนอให้นาฬิการาคา ๑๐ เอกู (écu^๒) เป็นการแลกเปลี่ยน ในที่สุดฟอ์ตูนาโตยอมรับข้อตกลงโดยบอกที่ซ่อนโจร กองบาและลูกน้องจึงเข้าจับกุมจิอานเน็ตโตไว้ได้ ขณะนั้นมาเตโอและภรรยากลับมาถึงบ้านพอดี เขาได้ทราบเรื่องราวทั้งหมดจากกองบาซึ่งกล่าวชมเชยฟอ์ตูนาโตเป็นอย่างมาก เมื่อกองบาได้นำโจรออกไปจากบ้านแล้ว มาเตโอได้รับรู้ว่าบุตรชายได้นำนาฬิกาเป็นของขวัญจากกองบา เขาก็หวนนึกถึงนาฬิกาที่กระแทกหินจนแตกละเอียดและตัดสินใจลงโทษบุตรชายด้วยการประหารชีวิต โดยยิงด้วยกระสุนเพียงนัดเดียว

๒. ความขัดแย้งแห่งพันธสัญญา

เมื่อพิจารณาจากเหตุการณ์หลักที่เป็นองค์ประกอบในการดำเนินเรื่อง เราอาจสรุปได้ว่าโครงสร้างของเรื่อง *มาเตโอ ฟาลกอน* นั้น คือความขัดแย้งแห่งพันธสัญญาซึ่งนำฟอ์ตูนาโตไปสู่จุดจบแห่งความตาย พันธสัญญานี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครที่ผู้อ่านสามารถพิจารณาได้ในลักษณะของ ๓ คู่กรณี โดยมีฟอ์ตูนาโตเป็นคู่กรณีหลัก ลักษณะของพันธสัญญานั้นแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

^๑ *Mateo Falcone*, G.F. Flammarion, Paris, 1983, p. 42.

^๒ เอกู (écu) เป็นอัตราเงินโบราณ ๑ เอกู มีค่าประมาณ ๕ ฟรังก์

- พันธสัญญาพื้นฐานแห่งขนบนิยามระหว่างบิดาและบุตร คือ มาเตโอกับฟอร์ตุนาโต
- พันธสัญญาที่ละเมิดขนบนิยามซึ่งเกิดจากการเจรจาต่อรอง ระหว่างฟอร์ตุนาโตกับโจร และฟอร์ตุนาโตกับตำรวจ

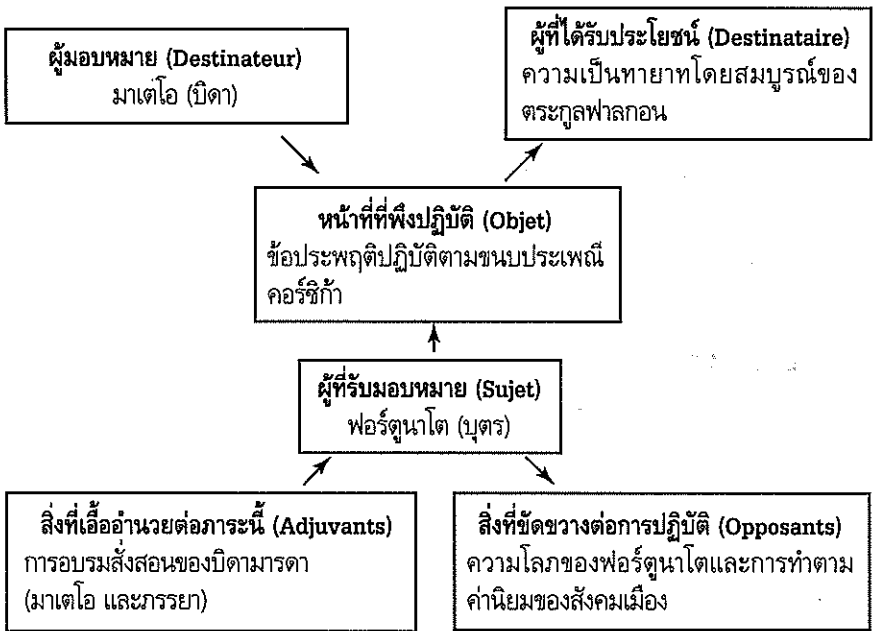
พันธสัญญาแรกระหว่างบิดากับบุตรนั้นเป็นพันธสัญญาพื้นฐานซึ่งมิได้มีกฎระเบียบระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นข้อพึงประพฤติปฏิบัติที่บิดาพึงมีต่อบุตร และบุตรพึงมีต่อบิดา ส่วนพันธสัญญา ๒ กรณีหลังเกิดจากการเจรจาต่อรอง โดยมีเงื่อนไขในการแลกเปลี่ยน และเป็นเงื่อนไขที่ทำให้ฟอร์ตุนาโตได้รับการประณามว่าเป็น "ผู้ทรยศ" ต่อวงศ์ตระกูล โศกทัศน์ที่เขาได้รับนั้นคือความตาย

๒.๑ พันธสัญญาระหว่างบิดากับบุตร

พันธสัญญาระหว่างบิดากับบุตร เป็นพันธสัญญาชั้นพื้นฐานจากความสัมพันธ์ทางสายเลือดของมาเตโอและฟอร์ตุนาโต จะเห็นได้ชัดจากบทสนทนาของตัวละครว่า อັถลักษณะของบุตรนั้นจะมิได้ไต่หากปราศจากบิดา และบุตรนั้นมีบิดาเป็นผู้คุ้มครอง ดังนั้น ฟอร์ตุนาโตจึงย้ายชื่อบิดาถึง ๒ ครั้ง เพื่อให้กองบาลิกซ์มู่ตนเอง (*พ่อของข้าคือ มาเตโอ ฟาลกอน!*) คำกล่าวของฟอร์ตุนาโตนั้นส่งผลให้กองบาลิกซ์มู่ทำอะไรก็ไม่กล้าทำอะไร อีกทั้งลูกน้องตำรวจที่ตามมากระซิบเตือนไม่ให้กองบาลิกซ์มู่ทำอะไร ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหากับมาเตโอ สถานการณ์ต้นเรื่องระบุถึงความสำคัญของการมีบุตรชายสืบทอดตระกูล มาเตโอรู้สึกโกรธแค้นอย่างมากเมื่อภรรยาคลอดบุตรสาวถึง ๓ คน และเขารู้สึกสมหวังเมื่อบุตรคนสุดท้ายเป็นผู้ชาย ฟอร์ตุนาโตจึงเป็นทายาทโดยชอบธรรมของตระกูลฟาลกอน เขาเป็นผู้สืบทอดมรดกไม่ว่าจะเป็นทั้งที่ดินและวัฒนธรรมขนบประเพณีคอร์ซิก้า เราสามารถสรุปความสัมพันธ์และบทบาทหน้าที่ของมาเตโอและฟอร์ตุนาโตได้จากรูปแบบโครงสร้างเรื่องเล่าตามแนวคิดของเกรมาส (Greimas)^๕ ดังนี้

^๕ Op. cit., p. 46.

^๕ ดูรายละเอียดการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างเรื่องเล่าจากผลงานต่างๆ ของเกรมาส (A.J. Greimas) อาทิ *Du Sens, Essais sémiotiques* (1970), *Du Sens II* (1983).

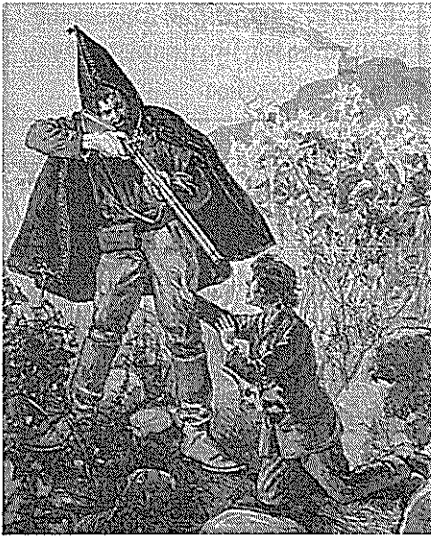

เนื้อเรื่องกล่าวถึงอำนาจอันชอบธรรมของบิดาต่อบุตรหลายครั้งหลายครา บุตรนั้นเป็นสมบัติหรือ “ทายาท” ของบิดา ดังนั้น ข้อประพุดติปฏิบัติที่ฟอ์ตูนาดโตพึงกระทำในฐานะของทายาทคือ การประพุดติตามชนบประเพณีของสังคมคอร์ซิก้าโดยสมบูรณ์แบบ สถานการณ์ต้นเรื่องระบอบอย่างชัดเจนถึงการที่เจ้าบ้านพึงมีน้ำใจต่อแขกผู้มาเยือน ได้แก่ การให้อาหารประหังชีวิต “นม เนยแข็ง และเกาลัด” แก่โจรซึ่งหนีกฎหมายมาหลบซ่อนในป่า สิ่งนี้เองคือคำร้องขอจากโจร จิอานเน็ตโตต่อฟอ์ตูนาดโต เพื่อให้เขาปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าบ้านโดยการหาที่หลบซ่อนตัวราวให้ และเมื่อฟอ์ตูนาดโตปฏิเสธ จิอานเน็ตโตจึงบอกเขาว่า “แกมิใช่ลูกของมาเตโอ ฟาลกอน! แกจะปล่อยให้ฉันถูกจับตรงหน้าบ้านแกหรือ?” ความผิดของฟอ์ตูนาดโตมีถึง ๒ ประเด็นซ้อน ประเด็นแรกคือ การรับเงินเพื่อแลกเปลี่ยนกับที่ซ่อน โดยหน้าที่ของความเป็นชาวคอร์ซิก้าแล้ว ฟอ์ตูนาดโตไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าบริการใดๆ เนื่องจากเขาอยู่ในฐานะของเจ้าบ้าน และประเด็นที่สองคือ การทรยศ

^๕ *Matéo Falcone*, op. cit., p. 41.

^๖ Op. cit., p. 44.

หักหลังต่อจิอานเน็ตโตโดยเปิดเผยที่ซ่อนของเขาแก่ตำรวจ เมื่อมาเตโอทราบความผิดที่ฟอร์ตุนาโตได้ทำไว้ในช่วงเวลาที่เขาไม่อยู่บ้าน ความผิดหวังที่บุตรมิได้ทำตามข้อประพฤติปฏิบัติทำให้เขารำพึงกับภรรยาว่า “เด็กคนนี้นั้นมันเป็นลูกของฉันหรือเปล่า” มาเตโอได้ระบุความผิดของฟอร์ตุนาโตว่า “เด็กคนนี้เป็นคนแรกในสายพันธุ์วงศ์ตระกูลที่ได้ก่อการทรยศหักหลัง” เขาใช้อำนาจของความเป็นบิดาลงโทษประหารบุตรตนเองโดยไม่ฟังเสียงขอร้องจากภรรยาซึ่งท้วงว่า “เขาเป็นลูกของเธอไม่ใช่” คำตอบของมาเตโอคือ “ปล่อยมัน (...) มันเป็นพ่อของมัน” มาเตโอ ฟาลกอน จึงเป็นเรื่องของความล้มเหลวของบุตรผู้ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของทายาทที่สมบูรณ์แบบตามค่านิยมทางวัฒนธรรมของชาวคอร์ซิกาได้ เขาจึงหมดสิทธิสืบทอดวงศ์ตระกูลอีกต่อไป เมื่อตระกูลฟาลกอนไม่มีสายเลือดสืบทอดต่อไปแล้ว มาเตโอจึงได้ตั้งบุตรเขย ดีโอโดโร บิองชี (Tiodoro Bianchi) ให้เป็นผู้รับมรดกที่ดินของตระกูลฟาลกอนแทนสายเลือดของตน

๒.๒ พันธสัญญาซึ่งเกิดจากการเจรจา

ต่อรอง

๒.๒.๑ การเจรจาระหว่าง

ฟอร์ตุนาโตกับโจร

แบ่งเป็น ๒ ระดับ ระดับแรก ได้แก่ การเจรจาต่อรองโดยไม่ได้รับสิ่งตอบแทนกล่าวคือ การที่โจรจิอานเน็ตโตขอให้ฟอร์ตุนาโตช่วยเหลือในฐานะที่เจ้าของบ้านพึงช่วยเหลือต่อผู้มาเยือน และเมื่อการเจรจาระดับนี้ไม่ได้ผล จึงเกิดการเจรจาในระดับที่สอง คือ การเสนอสิ่งแลกเปลี่ยนได้แก่เงิน ๕ ฟรังก์ ซึ่งฟอร์ตุนาโตรับข้อเสนอนี้ในระดับที่สองนี้ โดยการคิดค่าบริการเป็นเงินสด

^๓ Op. cit., p. 51.

^๓ Ibid.

^๔ Op. cit., p. 52.

^๓ Ibid.

๒.๒.๒ การเจรจาระหว่าง ฟอรัตูนาโตกับตำรวจ

การเจรจาต่อรองของคูกรณีนี้มีลักษณะเดียวกับการเจรจาระหว่างฟอรัตูนาโตกับโจร โดยแบ่งเป็น ๒ ระดับเช่นกัน ระดับแรก เป็นการเจรจาต่อรองโดยไม่ได้รับสิ่งตอบแทน เพราะถือเป็นหน้าที่ที่พึงช่วย กองบาทขอให้ฟอรัตูนาโตเปิดเผยที่ซ่อนโจรในฐานะที่เขาเป็นญาติห่างๆ กับมาเตโอ ผู้เป็นบิดา และในฐานะของพลเมืองดีที่ต้องช่วยบ้านเมืองรักษากฎหมาย มิฉะนั้นฟอรัตูนาโตจะถูกจับเข้าคุกโทษฐานที่ไม่ให้ความร่วมมือกับพระราชกรณียกิจเมื่อฟอรัตูนาโตปฏิเสธกองบาจึงใช้การเจรจาต่อรองในระดับที่สอง โดยการเสนอสิ่งตอบแทนได้แก่nahmฟิกเงินราคา ๑๐ เอดู เมื่อกองบาทยินยอมฟิกาท้อยสายออกมานั้น เขาสังเกตเห็นแวตของฟอรัตูนาโตซึ่งแสดงความกระหายอยากได้ออกมาอย่างชัดเจน เมรีเมบรรยายท่าทีของเด็กน้อยเมื่อจ้องดูnahmฟิกว่าเปรียบกับแมวที่จ้องไก่ทั้งตัวตรงหน้า^{๑๑} แต่ด้วยความกลัวว่าจะถูกเยาะหยันทำให้แมว นั้นไม่กล้าตะครุบไก่ในทันที กองบารู้ว่าตนอยู่ในสภาพเหนือกว่าจึงพูดจายั่วเย้าให้เด็กน้อยอยากได้นnahmฟิกมากขึ้น โดยกล่าวว่า

“เจ้าเด็กเกเร เจ้าคงอยากได้นnahmฟิกแบบนี้ห้อยคอโลหะสี และเจ้าจะได้เดินเที่ยวตามถนนต่างๆ ในเมืองปอร์โต-เว็คคิโอ (Porto-Vecchio) ด้วยความภาคภูมิใจราวกับนกยูงรำแพน เมื่อผู้คนถามเจ้าว่า ‘ก็โหม่งแล้ว’ เจ้าก็จะได้บอกเขาว่า ‘ก็ดูnahmฟิกของฉันสิ!’”^{๑๒}

เด็กน้อยฟอรัตูนาโตจึงตกอยู่ในสภาวะการตัดสินใจที่ยากลำบากยิ่ง เพราะไม่ว่าเขาจะเลือกอยู่ฝ่ายใด โจรหรือตำรวจ เขาจะต้องถูกประณามจากฝ่ายตรงข้ามทั้งสิ้น ในที่สุดเมื่อความโลภเข้าครอบงำอีกครั้ง ฟอรัตูนาโตก็ตัดสินใจเลือกสิ่งตอบแทนตามคำนิยมของสังคมนาฟิกา ซึ่งเป็นวัตถุที่มีราคามากกว่าเงิน ๕ ฟรังก์ของโจร และยิ่งไปกว่านั้นnahmฟิกยังเป็นเครื่องแสดงฐานะของผู้สวมใส่อีกด้วย การยินยอมตกลงตามพันธสัญญากับตำรวจโดยรับสิ่งตอบแทนนี้ทำให้ฟอรัตูนาโตผิดพันธสัญญาที่เขาได้ตกลงไว้กับโจร หลังจากที่เขเปิดเผยที่ซ่อนของจิอานเนตโตแล้ว เด็กน้อยได้คินเงิน ๕ ฟรังก์แก่โจร แต่อย่างไรก็ตาม จิอานเนตโตมิได้ยอมรับเงินคิน สำหรับเขานั้นเป็นการสายเสียแล้วที่ฟอรัตูนาโตจะเปลี่ยนใจและมาแก้เขสถานการณ์ในภายหลังจิอานเนตโตถือว่าฟอรัตูนาโตเป็นตัวแทนแห่งตระกูลฟาลคอนด้วยเหตุนี้เขาจึงไม่รู้สึกรังเกี้ยวอำนาของมาเตโออีกต่อไป เมื่อเห็นมาเตโอเดินมาที่กองบา จิอานเนตโตมีรอยยิ้มประหลาดก่อนที่จะหันกลับไปทาง

^{๑๑} Op. cit., p. 47.

^{๑๒} Ibid.

ประตูบ้านของมาเตโอเพื่อถ่มน้ำลายพร้อมกับกล่าวคำพุดซึ่งแสดงความเหยียดหยามว่า “บ้านของผู้ทรยศ”^{๑๑} บ้านในที่นี้ย่อมหมายถึงตระกูลฟาลกอนนั่นเอง ในส่วนของมาเตโออันหันหากผู้ใดกล้าแสดงอาการดูถูกเหยียดหยามเขาแบบที่จิวานเน็ตโตได้กระทำลงไปต่อหน้าแล้ว ย่อมเชื่อได้ว่ามาเตโอผู้รักศักดิ์ศรีจะมิยอมให้ผู้นั้นมีชีวิตอยู่ต่อไปอย่างแน่แท้ แต่ทว่าครั้งนี้เป็นที่น่าประหลาดยิ่งนักที่เขายอมรับการดูถูกเหยียดหยามอย่างสงบโดยไม่แสดงปฏิกิริยาใดๆ เขากลับยกมือกุมศีรษะด้วยอาการของผู้ที่เปี่ยมล้นด้วยความทุกข์ ในขณะที่เดียวกันฟอรันาโตก็ยังไม่ลดละที่จะแก้ตัวกับความผิดของตนโดยกลับไปใช้ธรรมเนียมปฏิบัติของเจ้าบ้าน เด็กน้อยยื่นเหยือกนมให้จิวานเน็ตโตดื่ม แต่เขากลับปฏิเสธพลางตวาดไล่เด็กพร้อมกับขวอน้ำดื่มจากตำรวจแทน จิวานเน็ตโตยินดีรับความช่วยเหลือจากศัตรูมากกว่าที่จะรับบริการจากเด็กน้อยผู้ได้ทรยศต่อข้อตกลงของเขา ฟอรันาโตพยายามชดเชยความผิดของตนแต่ก็สายเกินไปแล้ว เพราะทั้งคู่กรณีและบิดามิยอมยกโทษให้กับความผิดที่เขาได้กระทำลงไป

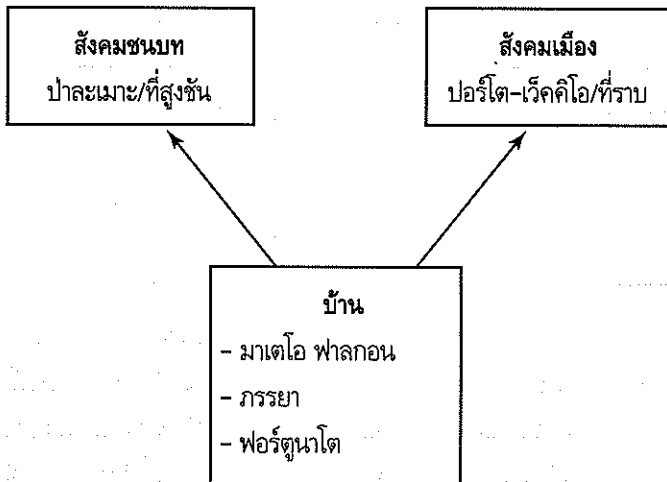
๓. สังคมชนบท V.S. สังคมเมือง

ในฉากบรรยาย (description) จะเห็นได้ว่าเมรีเมให้ความสำคัญกับการปูพื้นเรื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติแห่งสถานที่ (espace) ทั้งนี้เพราะพื้นที่ในเรื่องมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโครงสร้างของเรื่อง ฉากตอนต้นกล่าวถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ การดำเนินชีวิต วัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของชาวเกาะคอร์ซิกา หากอ่านเพียงแค่อ่านหน้าแรกจะรู้สึกราวกับว่าผู้อ่านกำลังอ่านหนังสือท่องเที่ยวซึ่งแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในเกาะคอร์ซิกา ผู้เล่าเรื่องบรรยายถึงสภาพของป่าละเมาะ (maquis) ของเกาะอันเป็นที่สูงชันเต็มไปด้วยโขดหิน มีเส้นทางคดเคี้ยวทำให้ยากลำบากต่อการเดินทางเข้าไป ป่าละเมาะแห่งนี้มีพืชพันธุ์รุกชฎเป็นที่พักอาศัยของคนเลี้ยงแกะและที่หลบซ่อนของผู้ซึ่งทำผิดกฎหมาย ในฐานะเจ้าของพื้นที่ คนเลี้ยงแกะจะให้อาหารประทังชีวิตแก่โจรที่หลบหนีกฎหมาย พวกเขาเหล่านี้สามารถซ่อนตัวได้อย่างปลอดภัยในชนบทและหากเขาจะเข้าเมืองก็เพียงเพื่อหาซื้อกระสุนปืนไว้ยิงต่อสู้ป้องกันตัวกับตำรวจเท่านั้นชาวบ้านจะเผาหญ้าเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูกจากต้นไม้ที่ถูกเผาจะกลายเป็นถ่านปุ๋ยอย่างดี หลังจากที่เก็บเกี่ยวพืชผลแล้ว รากของต้นไม้ซึ่งฝังอยู่ใต้ดินจะงอกขึ้นมาในช่วงฤดูใบไม้ผลิ ทำให้พื้นที่นั้นมีต้นไม้ปกคลุมอย่างหนาแน่นจนขาด

^{๑๑} Op. cit., p. 20.

สัตว์ตัวเล็กๆอย่างแกะยังมุดเข้าไปไม่ได้ลักษณะทางภูมิศาสตร์เช่นป่าละเมาะบนเกาะนี้จึงเอื้ออำนวยต่อเหล่าผู้กระทำผิดกฎหมาย เพราะยากแก่การค้นหาและอีกทั้งสามารถขออาหารประทังชีวิตจากชาวบ้านได้ด้วย เมรีเมได้สอดแทรกวัฒนธรรมของชาวคอร์ซีก้าระหว่างดำเนินเรื่อง อาทิ การที่ผู้หญิงต้องทำหน้าที่แบกสัมภาระต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิผลทางการเกษตร จึงไม่น่าประหลาดใจหากว่าภรรยาของมาเตโอต้องแบกถุงเกาลัดจนตัวโก่ง ในขณะที่สามีเดินตัวปลิวหัวบินเพียงกระบอกเดียว ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ชายคอร์ซีก้าจะรู้สึกเสียเกียรติอย่างยิ่งถ้าต้องแบกสิ่งของอย่างอื่นนอกจากปืน!^{๑๔} เรื่อง *มาเตโอ ฟาลกอน* ของเมรีเม จึงเต็มไปด้วยสีสันแห่งท้องถิ่น (couleur locale) ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครมากขึ้น

ในการจัดฉากสถานที่ เมรีเมแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๓ ส่วน ส่วนแรก คือ พื้นที่ส่วนบน เป็นสังคมชนบทอันประกอบด้วยป่าละเมาะซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะทางภูมิศาสตร์แถบเมดิเตอร์เรเนียน เป็นแหล่งอาศัยของชาวบ้าน คนเลี้ยงแกะและโจร ส่วนที่ ๒ คือ พื้นที่ส่วนล่าง เป็นสังคมเมือง ลักษณะทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบและเป็นที่ตั้งของเมืองปอร์โต-เว็คคิโอ เป็นที่อาศัยของผู้รักรากฎหมาย ส่วนที่ ๓ คือ บ้านของมาเตโอ ฟาลกอน อยู่กึ่งกลางระหว่างป่าและเมือง ดังจะเห็นได้จากตารางดังนี้

^{๑๔} Op. cit., p. 49.

มาเตโอใช้ชีวิตอยู่ในชนบททำการกรสิกรรมและเลี้ยงสัตว์ เขาจึงคุ้นเคยและยึดถือวัฒนธรรมชนบทประเพณีของชาวคอร์ซิกาอย่างเคร่งครัด และมีความเห็นใจกลุ่มโจรผู้อยู่นอกกฎหมาย ทั้งนี้อาจเป็นได้ว่าเนื่องจากเขาเคยฆ่าศัตรูคู่แข่งกันก่อนที่จะมาแต่งงานกับภรรยา กุยเซ็ปปา (Guiseppa) แต่หลังจากที่มีครอบครัวแล้วเขาก็ใช้ชีวิตอย่างสงบและเป็นที่เคารพของผู้นับในหมู่บ้าน เขามีญาติอยู่ในเมืองเป็นฝ่ายผู้รักษากฎหมายตำรวจตำแหน่งเทียบเท่ากำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน (caporal) ซึ่งฟอร์ตุนาโตใฝ่ฝันจะไปเยี่ยมเยียนเมื่อเขาเข้าไปเที่ยวในเมือง เมื่อกงบาแจ้งข่าวว่าเขาสามารถจับกุมโจรจิอานเน็ตโตได้แล้ว ภรรยาของมาเตโอได้กล่าวแสดงความดีใจออกมาเนื่องจากว่าจิอานเน็ตโตเคยขโมยแพะของพวกเขามาก่อน แต่มาเตโอแก้ตัวแทนว่าเขาขโมยเพราะความหิวโหย มิติสถานที่ในเรื่องจึงแสดงอย่างชัดเจนถึง ค่านิยมทางสังคมของ ๒ พื้นที่ ได้แก่ สังคมชนบทและสังคมเมือง ซึ่งมีความเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน สังคมชนบทนั้นเป็นสังคมที่ไม่ขึ้นกับกฎหมายบ้านเมือง แต่มีกฎเกณฑ์ซึ่งยึดถือปฏิบัติของตนเอง เป็นสังคมที่เจ้าบ้านเป็นฝ่าย "ให้" โดยไม่มีสิ่งแลกเปลี่ยน ในขณะที่เดียวกันก็ใช้ขบวนการตัดสินความยุติธรรมด้วยตนเองซึ่งเรียกว่า "กฎหมาย" เช่นเดียวกับที่มาเตโอตัดสินประหารฟอร์ตุนาโตเพื่อความ "ยุติธรรม"^{๑๕} และชดใช้ความผิดที่บุตรชายได้ก่อไว้กับผู้อื่น ส่วนสังคมเมืองนั้น ใช้เงินตราเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ และมีขบวนการยุติธรรมโดยใช้กฎหมายของบ้านเมือง เราอาจจัดกลุ่มตัวละครในเรื่องตามประเภทของสังคมได้ดังนี้

<p>สังคมชนบท (นอกกฎหมาย/ การให้โดยไม่มีสิ่งแลกเปลี่ยน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - มาเตโอ ฟาลกอน - จิอานเน็ตโต (โจร) 	<p>V.S.</p>	<p>สังคมเมือง (มีกฎหมายควบคุม/ ใช้เงินตราแลกเปลี่ยน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กุยเซ็ปปา (ภรรยา) - กงบา (ตำรวจ)
--	-------------	---

เช่นเดียวกับบ้านของเขาซึ่งตั้งอยู่ระหว่างทาง ๒ แพร่ง ฟอร์ตุนาโตต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ลำบาก เพราะเขาต้องเลือกเอาค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างสังคมซึ่งขัดแย้งกัน โดยสิ้นเชิง ความโลกทำให้เขาเลือกเอาค่านิยมของสังคมเมืองที่ใช้เงินตราและวัตถุแสดงฐานะของชนชั้น ในเวลาเดียวกันความเป็นนายทของตระกูลฟาลกอนทำให้ข้อประพฤติดของเขาคิด

^{๑๕} Op. cit., p. 52.

ชนบประเพณีของสังคมคอร์ซิกา นี่คือการผิดพลาดของบุตรที่มาเตโอในฐานะผู้เป็นบิดาจำต้องรับผิดชอบ ยิ่งเมื่อกองบาบอกกับมาเตโอว่า จะมีการบันทึกความดีความชอบของฟอร์ตุนาโตที่ได้ช่วยเหลือทางราชการจับกุมผู้ร้ายไว้ในเอกสารราชการ สิ่งเหล่านี้ยิ่งเพิ่มพูนความอับอายศให้แก่วงศ์ตระกูล มาเตโอถึงกับกล่าวว่านี่คือ “คำสาปแช่ง”^{๑๖} ของตระกูลที่ทำให้เขาจำต้องลงล้าง “เลือดชั่ว” ด้วยชีวิตของบุตรชายตนเอง

ความตายของฟอร์ตุนาโตเป็นสิ่งที่จะกอบกู้ศักดิ์ศรีของตระกูลฟาลกอนให้กลับคืนมาถึงแม้ว่าฟอร์ตุนาโตจะเป็นเด็กชายอายุเพียง ๑๐ ปี ซึ่งเล็กเกินกว่าจะสามารถแยกแยะความผิดหรือความถูกได้ แต่เขาเป็นคนแรกของตระกูลที่ได้ “ทรยศ” ต่อพันธสัญญา มาเตโอจึงได้ตัดสินใจคืนร่างของบุตรชายสู่อ้อมอกของพระแม่ธรณี ศพของเขาถูกฝังอย่างคริสตชนในหุบเขาเขตป่าละเมาะ เจกเช่นเดียวกับรากของพืชพันธุ์ในท้องถิ่นที่ยังคงฝังลึกอยู่ในผืนดินหลังจากถูกกำจัดโดยการเผาป่าเพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการเพาะปลูกใหม่คราวนี้พืชพันธุ์ที่จะผุดขึ้นมาหาใช้สกุลฟาลกอนอีกต่อไป แต่จะเป็นสกุลบิองชี (Bianchi) ของบุตรเขยผู้ไร้มลทิน ด้วยเหตุนี้ ดีโอโดโร บิองชี ซึ่งแปลตามความหมายว่าขาวบริสุทธิ์ จึงเป็นผู้ควรแก่การได้รับมอบหมายให้เป็นทายาทของมาเตโอสืบไป

^{๑๖} Op. cit., p. 50.